

Proposta per crear un debat ideològic de refundació del PS, adaptant-lo a les necessitats del S.XXI

I.- La ideologia i les actituds: Quan ens identifiquem amb una ideologia política determinada entenc que hem interioritzat el desig d'aconseguir un model de societat determinat. També, penso que la ideologia comporta -o hauria de comportar- una actitud davant les circumstàncies, una manera determinada d'afrontar els problemes, de relacionar-nos amb els demés. Si realment estem convençuts de militar en un partit amb una ideologia concreta vol dir que el nostre comportament personal, en totes les facetes de la nostra vida, s'adequa a la nostra manera de pensar. D'això se'n diu coherència i conseqüència.

Quan personalment dic que m'identifico amb el pensament «socialdemòcrata per convicció ideològica», em refereixo a la meva convicció interior que un món millor és possible. Un món en el que primi el respecte dels uns envers els altres. En el que imperin els valors com la igualtat d'oportunitats, la igualtat davant la llei, el respecte a la diferència i als drets de les minories, el dret a la discrepància, la solidaritat, la tolerància i la humilitat. Aquests valors no s'han de limitar a un catàleg de bones intencions sinó que han de presidir el nostre comportament i la nostra acció política.

Un dels valors fonamentals de la socialdemocràcia és l'aprofundiment en la democràcia. La Constitució andorrana ja estableix que Andorra és un Estat social i democràtic de dret. El poder s'exerceix mitjançant el sistema de democràcia representativa; és a dir, uns representants lliurement elegits pel conjunt de la ciutadania exerceixen el poder en representació del conjunt. Els partits polítics moderns s'organitzen en base a la democràcia representativa i el nostre partit s'organitza d'igual manera. Els partits presenten els seus candidats en base a un programa polític teòricament prèviament consensuat en base a una ideologia concreta i a un model de societat determinat. En aquest punt, potser caldria també afegir que el principi de la meritocràcia com a acte de justícia (mèrits acumulats en base a la igualtat d'oportunitats) hauria de prevaler sobre el de clientelisme de l'aparell del partit a l'hora d'elegir tant els càrrecs del partit com els candidats.

La tendència, avui en dia, en relació amb l'aprofundiment en la democràcia és la de conjugar la democràcia representativa amb la democràcia participativa. I és en aquest sentit que s'hauria d'encaminar l'organització i l'estructura del nostre partit polític, així com la nostra acció política. Hem de defugir d'estructures excessivament piramidals, amb preses de decisions verticals, per afavorir un sistema més participatiu i enriquidor en opinions, la qual cosa no vol dir que s'hagi de caure en un sistema assembleari.

Tothom ha de tenir la possibilitat d'expressar-se lliurement, el dret a discrepar i el dret a ser respectat en les seves opinions polítiques i el dret a ser tingut en compte.

En els darrers dos anys que hem tingut l'oportunitat de governar penso que des de l'acció de govern sovint les nostres actituds han estat allunyades de la nostra ideologia política. Ens ha mancat, a vegades, aplicar els valors que ens uneixen als socialdemòcrates. Quan algú de nosaltres ha discrepat de l'acció de govern, enlloc de rebre una resposta fonamentada i establir la possibilitat d'obrir un debat polític des de la serenor, se'ns ha correspost amb una actitud d'intransigència. Semblava com si el que es rebés per part dels companys amb responsabilitat de govern fos amb connotacions negatives enlloc de valorar-ho positivament. Actituds com la d'aixecar la veu, no admetre la crítica amb vocació constructiva, no promoure el debat, la manca d'humilitat han estat massa presents aquests darrers temps.

Des del Comú d'Andorra la Vella, més bé o més malament, hem obert el diàleg al comitè local sobre totes les qüestions que afecten el Comú i al nivell d'acompliment programàtic. Hem demanat en nombroses ocasions reunions amb els companys al Govern per tractar temes que afectaven el Govern i els Comuns. Respectem la minoria comunal que representa un nombre important de ciutadanes i ciutadans de la parròquia, anteposem l'interès general, treballem per promoure la participació ciutadana, entre moltes altres coses.

Tanmateix, ha semblat que aquest canal de comunicació interna del PS –que entenc hauria de ser l'única via possible- no ha satisfet l'executiva donat que, possiblement, volia incidir més directament en l'acció del Comú. En tot cas, aquesta és la sensació que em queda després d'aquests tres anys i mig al front del Comú de la capital. Alhora, penso que s'ha aprofitat massa sovint des del Comitè Directiu i des del propi Comitè Executiu, per desacreditar i desautoritzar l'acció del Comú als mitjans de comunicació. En definitiva, em queda la sensació que hi ha una manca de confiança entre les persones que militem, voluntàriament i lliurement, en un mateix partit polític.

Tot plegat ens ha portat a una situació d'erosió relacional entre els companys que, des de la meva experiència al front del Comú, no beneficia l'acció política del PS, i molt menys el bon treball a favor de la ciutadania que és, en definitiva, per a qui treballem.

Després de les eleccions generals del passat mes d'abril, el nostre partit ha quedat molt desautoritzat davant de la ciutadania. Els electors ens van donar l'oportunitat de governar el país fa dos anys i, en tan sols dos anys, ens han posat en una situació minoritària. Podem atribuir aquest mal resultat electoral a la crisi econòmica, a que no hem sabut comunicar la bona feina feta (que també n'hi ha hagut) ... podem cercar mil i una raons externes per justificar-lo. Possiblement això hagués suposat haver perdut les eleccions però no el fet de passar a menys de la meitat de consellers generals electes. Si som realistes hauríem de fer una reflexió profunda sobre allò que nosaltres també hem fet malament. I, sincerament, penso que les actituds d'aquests dos darrers anys justifiquen, en part, el mal resultat electoral.

Ens ha mancat tolerància, autocrítica, reflexió i debat. Escoltar i rectificar quan tocava, gestionar el debat des de la serenor i no des de la crispació. Sovint es diu que la gent d'esquerra tenim bones idees però fracassem en el

pragmatisme, mentre que la dreta s'aprofita de les idees de la gent de progrés i és més pragmàtica a l'hora de posar-les en pràctica. I és aquí on hem fallat, en el pragmatisme. A l'hora de posar en pràctica el nostre programa polític.

II.- La socialdemocràcia i l'economia de mercat: Avui en dia estem sotmesos a una situació de crisi global profunda sense que s'albiri, a curt termini, una reactivació de l'economia. Des d'Andorra poca cosa podem fer, tenim una economia excessivament depenent de l'exterior. El creixement econòmic del nostre país ha estat exponencial d'ençà la meitat del segle passat i s'ha fonamentat en el comerç. El fet que Espanya no entrés a formar part del que s'anomenava «Mercat Comú -CEE» fins el 1986, va permetre que Andorra fos una plaça extremadament atractiva per al mercat espanyol per adquirir productes comunitaris. Aquest fet, s'ha de posar també en relació amb els avantatges que oferíem com a plaça financera. Avui en dia, amb la globalització dels mercats i de l'economia, Andorra ha deixat de ser competitiva sense que els responsables polítics dels darrers decennis hagin adoptat mesures per fer front als canvis estructurals que es necessitaven i que anaven vinculats a una relació concreta amb la UE. En paral·lel, les Administracions públiques, des del Govern fins els Comuns, han generat uns dèficits pressupostaris estructurals que ens han portat a tenir un deute públic acumulat que esdevé totalment insostenible i gairebé inassumible. Amb vocació de ser realista, ens esperen uns anys molt durs en què hi haurà d'haver canvis estructurals importants si volem gaudir d'un futur viable com a país. La qüestió està en saber quins canvis s'hauran de produir perquè afectin el mínim possible el naixent Estat del benestar al nostre país.

Moltes de les inversions públiques necessàries hauran de concertar-se amb el sector privat, altrament no es podran acabar o bé portar a terme. Els socialdemòcrates haurem d'estar vigilants tant per defugir dels dogmatismes decimonònics i reflexionar sobre la gestió dels recursos escassos en benefici de la majoria, com per vetllar perquè no s'atempti contra els pilars de l'Estat del benestar com són l'educació i la sanitat. Però sempre des del pragmatisme, el realisme, la humilitat i rectificat quan calgui.

Els socialdemòcrates del segle XXI hem de treballar incansablement pel teixit empresarial de l'economia productiva i pels treballadors. Els petits i mitjans empresaris que posen en risc el seu capital per generar riquesa i crear llocs de treball, també són treballadors. Hem de defugir de generalitats i tòpics, ni tots els treballadors són pobres explotats ni tots els empresaris són rics que exploten els treballadors, sinó que uns i altres són vasos comunicants que es necessiten mutuament, i no hem d'oblidar que Andorra es nodreix majoritàriament del petit empresari, que genera llocs de treball. Tinc la percepció que en els darrers temps hem oblidat també aquesta premissa i ens ha portat a enfrontar-nos amb la CEA, l'EFA, la PIME o la FACA. No hem d'oblidar que la socialdemocràcia està a favor de l'economia de lliure mercat i ens diferencia de la resta d'ideologies sobre la manera de com creiem que s'ha de regular per evitar disfuncions, com s'ha de recaptar i repartir la riquesa per corregir els desequilibris socials que un capitalisme salvatge pot provocar.

III. Perspectives de futur: A final d'any ens cal afrontar unes eleccions comunals. Si continuem sent realistes haurem de reconèixer que no sortim des d'una posició de vencedors, sinó tot el contrari. L'experiència em diu que hem guanyat eleccions quan hem estat capaços d'obrir les candidatures a persones independents de mentalitat progressista. En les darreres eleccions no vam aconseguir incorporar persones amb aquest perfil en llocs electes a les nostres candidatures. Penso que aquest fet ens ha passat factura electoralment parlant.

Encara som a temps de rectificar per aconseguir un millor resultat electoral en les properes eleccions comunals per aplicar un programa polític progressista, que tingui en compte a totes les persones.

El debat aparegut els darrers dies als mitjans de comunicació sobre el model d'executiva que s'havia de presentar, amb el consegüent creuament de declaracions entre companys, no afavoreix que arribem al Congrés d'avui en condicions de serenor suficient com per sortir reforçats per encarar el futur del nostre partit. La incapacitat per assolir una candidatura de consens només enfronta i distancia les diferents corrents internes del Partit. Per a mi la qüestió tampoc és si el candidat a cap de govern ha de dimitir o no del Consell General o ha de ser, o no, el President del Grup Parlamentari. Els líders polítics socialdemòcrates del nostre entorn que recentment han perdut eleccions han sabut fer un pas enrera en benefici del partit i tots nosaltres hauríem de tenir la capacitat de fer el millor pel futur del projecte. Per tant, penso que és indubtable que de *mutu propi* hagués hagut de posar els seus càrrecs a disposició del Partit. Si no ho fa li respecto però no ho comparteixo.

Ahora, en una ponència limitada en el temps d'intervenció no és possible exposar tot el plantejament polític de fons. Ens cal un debat profund sobre cap a on ha d'anar la socialdemocràcia al segle XXI. Ens cal un debat ideològic adaptat als nostres temps. En la nostra època i en el nostre país hi ha circumstàncies objectives sobre la realitat social que han canviat d'ençà la fundació del PS l'any 2000. També hi ha diverses corrents internes al PS, oficialitzades i no oficialitzades, que no han tingut l'oportunitat de debatre profundament sobre el nostre futur. Aquest debat és imprescindible i s'ha de fer des de la serenor, sense aixecar la veu però ben argumentat i fonamentat, si realment creiem que el PS té futur.

Per aquest motiu, proposo al Congrés que s'adopti la següent resolució:

Proposta de Resolució:

I.- Nomenar una comissió gestora consensuada entre les diferents corrents internes del PS, en substitució del Comitè Executiu, amb la que totes les sensibilitats del partit se sentin representades, perquè porti a terme el següent:

- a) Preparar la campanya per a les eleccions comunals
- b) Promoure el debat polític per poder convocar un Congrés de refundació ideològica del PS, durant el primer semestre de l'any 2012, per adaptar-lo a la realitat del S.XXI.

II.- Preparar el programa electoral per a les eleccions comunals a celebrar el desembre de 2011, amb la col·laboració de les comissions de treball, dels comitès locals i dels companys que ocupen llocs de responsabilitat institucional als Comuns.

Aquest programa haurà d'incloure expressament les reunions de Cònsols com a forma d'associació entre ens locals, d'acord amb la Carta Europea de l'Autonomia Local.

III.- Que les candidatures per a les eleccions comunals incloguin preceptivament persones que representin el centre progressista andorrà.

IV.- Es promogui la democràcia participativa interna al partit com a fórmula per aprofundir en el valor de la democràcia i preparar el Congrés de refundació.

Andorra la Vella, 14 de juny de 2011
M. Rosa Ferrer Obiols